

Umeå kommun

Rektorn vid Östra Ersbodaskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Östra Ersbodaskolan
i Umeå kommun

Tillsyn i Östra Ersbodaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Umeå kommun under Hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Östra Ersbodaskolan besöktes av Skolinspektionen den 18 oktober 2012.

Fakta om skolan

Östra Ersbodaskolan är belägen i bostadsområdet Östra Ersboda cirka sex kilometer nordväst om centrala Umeå. Detta läsår finns cirka 130 elever på skolan. Utbildningen omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–5.

Eleverna är organiserade i årskursvisa klasser och den pedagogiska personalen arbetar i flera små arbetslag. Skolan leds av en rektor.

Fritidsverksamheten är lokal- och verksamhetsmässigt integrerad. För elever i årskurs 4–5 finns fritidsklubb att tillgå under eftermiddagarna.

På skolan finns många kulturer och nationaliteter representerade. Cirka 50 procent av eleverna har annat modersmål än svenska.

Kunskapsresultat

Det saknas sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i alla ämnen år 2012. Av den verksamhetsredovisning som rektor lämnat till Skolinspektionen framgår att elever som uppnått kravnivån för godtagbara kunskaper på de nationella proven för eleverna i årskurs 3 år 2009 till år 2011 i svenska är 88, 78 och 59 procent. Motsvarande måluppfyllelse i matematik år 2010 och 2011 är 45 och 74 procent. För eleverna i årskurs 5 finns endast måluppfyllelsen på de nationella proven i svenska, matematik och engelska redovisade. I matematik år 2009 till 2011 når 53, 50 och 40 procent av eleverna målen. I svenska år 2009 och 2010 når 80 och 100 procent av eleverna målen. I engelska samma år når 88 och 89 procent av eleverna målen. För år 2011 finns inga redovisade resultat i svenska och engelska.

Helhetsbedömning

Huvudmannen och skolan har en skyldighet att ge varje elev möjligheter att nå kunskapskraven för utbildningen. Alla elever ska ges den stimulans och ledning som de behöver i sitt lärande för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Ansvaret innebär också en skyldighet att kontinuerligt följa upp och analysera såväl de enskilda elevernas som verksamhetens resultat, för att därmed kunna sätta in adekvata åtgärder för en ökad måluppfyllelse.

Det finns ingen redovisning av elevernas måluppfyllelse i olika årskurser och ämnen. De resultat som presenteras är resultaten på de nationella ämnesproven. År 2011 var andelen elever som på de nationella proven nådde målen i matematik endast 40 procent. Detta är inte acceptabelt. Skolinspektionen bedömer det angeläget att rektorn följer upp och utvärderar måluppfyllelsen i samtliga ämnen och att resultaten sammanställs så att förändringar i måluppfyllelsen sammantaget per årskurs och över tid synliggörs. För att rektor ska kunna utvärdera och sammanställa resultaten på skolnivå behöver lärarna förbättra arbetet med att beskriva och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i de skriftliga omdömena i förhållande till kursplanernas krav. Vidare ska det tydligt i elevens IUP framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Östra Ersbodaskolan har ett flertal elever i behov av särskilt stöd. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn formalisera det övergripande arbetet och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges samt påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå.

Värdegrundsfrågorna har stor prioritet vid skolan. Av intervjuer och besök framgår att eleverna vid Östra Ersbodaskolan i huvudsak känner sig trygga på skolan och att personalen ingriper när kränkningar sker. Vid skolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete och skolans personal har stor kunskap samt lång erfarenhet av att arbeta med värdegrunds- och mångfaldsfrågor. Skolan har en plan mot kränkande behandling som är ett stöd för personalen i arbetet med värdegrunden. Lärarna i svenska som andra språk finns, förutom att de undervisar i svenska som andra språk, även med som "språkstöd" för eleverna i övrig undervisning vid behov.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Umeå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan behöver ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever ges en ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Tillsynen visar genom intervjuer att skolan har många elever i behov av särskilt stöd och många elever med en annan kulturell och språklig bakgrund än svenska. Lärare upplever många gånger att det är "lika svårt att hinna med de elever som behöver mer stimulans som de elever som behöver särskilt stöd". Vidare framkommer synpunkter om att det är svårt att ha höga förväntningar på alla elever utifrån elevernas olika erfarenheter. All personal har genomgått en utbildning i Genrepedagogik som syftar till att stegvis, med hjälp av en tydlig undervisning, stötta eleverna att utveckla inte bara sitt vardagsspråk utan även ett effektivt skolspråk. Detta som ett led i att succesivt kunna öka förväntningarna på eleverna.

Det av stor vikt att skolan även ger ledning och stimulans till de elever som lätt når kunskapskraven för att de ska nå längre i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionen vill betona att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Detta ska göras med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Rektorn och lärarna behöver analysera arbetsätt och arbetsformer som ett led i att kunna individanpassa undervisningen ytterligare och arbeta för att elever stimuleras att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

3 kap. 3 § andra meningen skollagen.

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper.

Särskilt stöd

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- I skolans åtgärdsprogram måste tydligare framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäla det till rektor. Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds samt att beslut fattas om åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av varierad kvalitet. I programmen framgår inte alltid elevens behov och det saknas även en beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare kan innehållet i åtgärdsprogrammen beskrivas i termer av individanpassning istället för särskilt stöd. Elevers behov av särskilt stöd kan påverkas av de arbetssätt och de arbetsformer som en skola väljer samt skolans sätt att organisera undervisningen.

För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges och påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor måste se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten som dokumenteras. I rektorns ansvar ingår att på skolenhetsnivå följa upp och utvärdera elevernas resultat i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Vidare måste de särskilda stödåtgärder som ges utvärderas och omprövas på skolövergripande nivå.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektor har även ett särskilt ansvar

för att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

På individ- och klassnivå bedrivs ett analysarbete beträffande elevernas kunskapsresultat. Detta arbete ligger till grund för utvecklingsarbetet på elev- och klassnivå. Enligt rektorn och av skolans dokumentation av kvalitetsarbetet saknas dock en redovisning av elevernas kunskapsresultat på skolnivå. Vidare framgår av intervjuer att någon analys av elevernas kunskapsutveckling på skolnivå inte genomförs. De kunskapsresultat som skolan redovisar i sitt kvalitetsarbete är resultaten på nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 samt en redovisning av olika genomförda tester. Någon närmare analys av dessa resultat görs inte. Rektorn måste på skolnivå följa upp och analysera resultaten i syfte att kunna vidta åtgärder för fortsatt utveckling. En förutsättning för att rektor ska kunna sammanställa och utvärdera skolenhetens resultat är att lärare gör bedömningar av elevernas måluppfyllelse relaterade till kunskapskraven i samtliga ämnen. Rektorns roll är att leda detta kvalitetsarbete och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen.

Enligt rektorn görs avstämningar av vilka elever som är i behov av särskilt stöd med berörd lärare och med elevhälsoteamet samt på klasskonferenser. Uppföljningar av elever i behov av särskilt stöd genomförs mestadels på individnivå. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges. Det är en viktig del av skolans systematiska kvalitetsarbete för att kunna påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå. Detta särskilt utifrån den låga måluppfyllelsen som de intervjuade uppger att skolan har.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Umeå kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen måste framgå elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Vidare måste det i

planen framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Läraren ska enligt skollagen vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven. Detta ställer krav på att läraren tydliggör för eleven och vårdnadshavaren vilket ansvar skolan, vårdnadshavaren och eleven har för att eleven ska nå så långt som möjligt enligt läroplanen.

Östra Ersbodaskolan använder ett digitalt stöd för individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen som är gemensamt för Umeå kommun. Utvecklingssamtal genomförs varje termin då även den individuella utvecklingsplanen (IUP) med skriftliga omdömen upprättas. Vid intervjuer framkommer att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling och att de får skriftliga omdömen i de ämnen som eleverna får undervisning i. I de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av markeras om eleven uppfyllt förväntade kunskapskrav. Förutom om kunskapskraven är uppnådda beskrivs vad eleven kan och/eller vad eleven har arbetat med under terminen.

I den framåtsyftande delen av IUP finns rubriker där det ska framgå vad skolan ska göra och vad elever och vårdnadshavare kan göra. De insatser som skolan ska bidra med för att eleven ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna väldigt kortfattade. Insatserna som att "påminna om koncentrationen" och "hjälpa till att skriva siffrorna rätt" förekommer.

Det är viktigt att elevernas kunskapsutveckling beskrivs och utvärderas i de skriftliga omdömena i förhållande till kursplanernas krav. Vidare ska det tydligt i elevens IUP framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

För stöd i arbetet med individuella utvecklingsplaner hänvisas till Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2012:16).

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Skolinspektionen

2012-11-15

8 (10)

Dnr 43-2012:1001

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Eva Edlund
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).